

MÜNEBBİHAT 13

Eûzü billâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

Elhamdü lillâhi Rabbi'l-âlemin. Ve'l-âkıbetü li'l-müttakîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü âlâ seyyidinâ Muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn... Mefhar-i mevcudat Muhammed Mustafâ râ salevât! Seyyidü's-sâdât Muhammed Mustafâ râ salevât! Habîb-i Hüdâ Muhammed Mustafâ râ salevât!

ONLU BÖLÜM

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَلَيْكُمْ بِالسَّوَاكِ فَإِنَّ فِيهِ عَشْرُ
خِصَالٍ يُطَهِّرُ الْفَمَ وَيَرْضَى الرَّبَّ وَيُسْخِطُ الشَّيْطَانَ
وَيُحِبُّهُ الرَّحْمَنُ وَالْحَفَظَةُ وَيَشُدُّ اللَّثَّةَ وَيَقْطَعُ
الْبُلْغَمَ وَيُطَيِّبُ النِّكْهَةَ وَيَطْفِئُ الْمَرَّةَ وَيُجَلِّي
الْبَصَرَ وَيُذْهِبُ الْبُخْرَةَ وَهُوَ مِنَ السُّنَّةِ

Kâle Resulullah: Aleyküm bi's-sivâk, fe-inne fîhî aşere hısâlin... İlâ ahiril hadis.

Bugün onar onar bahsedeceğiz.

Cenab-ı Peygamber buyurmuşlar ki:

“Siz misvak kullanmaya alışın, misvak kullanmaya devam edin!..”

Misvak, Arabistan’da çıkan ağaçlardan bir ağacın köküdür. Fakat çok faydalı bir şeydir. Dişleri temizler, ağzın kokusunu giderir. Çok faydalıdır. Bizim fırçalara benzemez. Bizim fırçalar Avrupalıların yaptığı, ne olduğunu bilmediğimiz maddelerden ibarettir. Bu ise Allah’ın kudretiyle hâsıl olmuştur. Cenab-ı Peygamber kullanmış, hâlâ da kullanılmaktadır. Arabistan’da ve her yerde Müslümanlar kullanırlar. Bizim de kullanmamız için buyuruyorlar ki:

Misvak kullanmakta on tane fayda var:

(*Yütahhiru’l-fem*) Ağzı temizler. Çünkü namaz kılacağız, Kur’an okuyacağız. Ağzımızda ekmek, yemek, sigara vs. kokularla yapılan ibadetler makbul olmaz. Onların muhakkak ağızdan giderilmesi lazım... Bunu da ne kadar macunlarıyla da yapsan da bizim fırçalar temin etmez.

Hatta macunların aleyhinde şöyle bir şey de duydum. Kanseri yönünden hastalıkların başlangıcında, o macunun iyi bir şey olmadığını

söyleyenler olmuştur; orası bize ait değil... Fakat kolayı varken temizi varken... Şunun bir tanesi altı ay gider, iki tanesi bir sene gider. Çünkü eskidikçe kesilir, yenisi açılır. Bir sene de yeter iki tanesi...

(*Ve yerda'r-rab*) Allah'ın da rızasını kazandırır. Misvak kullananlardan Hazret-i Allah razı olur. Başka şeyde olmayan büyük nimettir.

(*Ve yeshatü's-şeytân*) Şeytan da hiç sevmeyiz, kullandırmamak için çalışır. “Bırak şunu, şu Arapların ağacını!” der. “Bak, güzel yapılmış fırçalarımız var!” der. Şeytanın işi...

Dün okuduk dokuz çeşit şeytan var; her birisi insanların üzerine musallat... Bu da Müslümanlara musallat olan bir şeytandır. Misvak-tan Müslümanları uzak etmeye çalışır.

(*Ve yuhibbuhu'r-rahmân*) Bununla beraber, Allah sever. Allah hem razı olur, hem de sever, (*ve'l-hafazâti*) Yazıcı melekler de sever. Çünkü, ağza güzel bir koku veriyor.

(*Ve yeşüddü'l-lisseh*) Diş etlerini sıkıştırır.

(*Ve yaktau'l-balgam*) Balgam denilen dert; onu da giderir. Söker, götürür. Doktora gider-sin, “Ver efendi bir ilaç!” dersin. Onun

vereceği ilaçlar başka... Bu bedavadan alır gider.

(*Ve yutîbü'n-nükhete*) Ağzın kokusunu güzel eder.

(*Ve yutfi'l-mirreh*) Ağız acılığını giderir.

(*Ve yücelli'l-basar*) Gözlere cila verir. Seksen yaşına gelirsin, hâlâ gözlüksüz okuyabilirsin.

(*Veyüzhibü'l-buhrah*) Kokuyu da gider.

(*Ve hüve mine's-sünneti*) Aynı zamanda da sünnettir. Sünnetin mükâfatı malum, şehit sevabına eşit oluyor.

ثُمَّ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ الصَّلَاةُ بِالسَّوَاكِ أَفْضَلُ مِنْ
سَبْعِينَ صَلَاةً بِغَيْرِ سَوَاكِ

Yine Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:

(*Essalâtü bi's-sivâk*) “Misvak ile kılınan bir namaz, (*efdalü min seb'îne salâten bi-gayri sivâk*) misvaksız kılınan yetmiş namazdan üstündür.” Sünnete uygun olarak yapılan amellerin hepsi böyledir. Allah yapabilmeyi nasip etsin cümlemize...

Arapları hacca gidenler görmüşlerdir. Ağzlarında saklarlar dururlar böyle... İki de bir namaza durur ağzını tazeler. Namazda bırakır, tekrar ağzını temizler.

Efendimizin de yanı başlarında dururmuş. Sonra hastalık sıralarında sürekli alır, ağzını misvaklar, kormuş oraya misvakını...

وَقَالَ أَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيقُ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ مَا مِنْ عَبْدٍ
رَزَقَهُ اللَّهُ عَشْرَ خِصَالٍ الْأَوْقَدِ نَجَا مِنَ الْأَفَاتِ
وَالْعَاهَاتِ كُلِّهَا وَصَارَ فِي دَرَجَةِ الْمُقَرَّبِينَ وَنَالَ
دَرَجَةَ الْمُتَّقِينَ أَوَّلَهَا صِدْقٌ دَائِمٌ مَعَهُ قَلْبٌ قَائِعٌ
وَالثَّانِي صَبْرٌ كَامِلٌ مَعَهُ شُكْرٌ دَائِمٌ وَالثَّالِثُ فَقْرٌ
دَائِمٌ مَعَهُ زُهْدٌ حَاضِرٌ وَالرَّابِعُ فِكْرٌ دَائِمٌ مَعَهُ بَطْنٌ
جَائِعٌ وَالْخَامِسُ حُزْنٌ دَائِمٌ مَعَهُ خَوْفٌ مُتَّصِلٌ
وَالسَّادِسُ جَهْدٌ دَائِمٌ مَعَهُ بَدَنٌ مُتَوَاضِعٌ وَالسَّابِعُ
رِفْقٌ دَائِمٌ مَعَهُ رَحِمٌ حَاضِرٌ وَالثَّامِنُ حُبٌّ دَائِمٌ مَعَهُ

حَيَاءٌ حَاضِرٌ وَالتَّاسِعُ عِلْمٌ نَافِعٌ مَعَهُ حِلْمٌ دَائِمٌ
وَالْعَاشِرُ إِيْمَانٌ دَائِمٌ مَعَهُ عَقْلٌ ثَابِتٌ

Hız. Ebubekir-i Sıddık buyurdu ki:

(*Mâ-min-abdin rezeahu'llâhu aşere hısâlin illâ ve kad necâ mine'l-âfâti ve'l-âhâti küllihâ*) Her kime Cenab-ı Hak şu on özelliğı verdiyse o adam dünya ve ahiretin bütün afetlerinden kurtulur. (*Ve sâre fî-dereceti'l-mukarrabîn*) Mukarrabîn denilen büyükler, evliyalardan var ya, o evliyaların derecesine erişir. (*Ve nâle derecete'l-müttakîn*) Bir de takva sahipleri var, onların derecesine de erişir:

1. (*Evvelühâ sıdkun dâimün*) Sadakatten hiçbir zaman ayrılma! Bütün şeyin sadakat olsun, doğruluktan asla ayrılma... Bununla beraber, (*kalbün kani'ün*) kanaat edecek bir kalbe sahip ol!”

Bu çok mühimdir. Bu okuduğumuz Münebbihat denilen kitap, ikiden başladı, ona kadar geldi. Şimdi son kısımlarını okuyoruz. Bütün derslerinde rastgeldiğimiz nasihatleri, zenginliğı tenkit, fakirliğı methetmek oluyor.

Akşam da hatırıma geldi bizim: Cenab-ı

Peygamberin zamanında bir adam vardı. Adını cami kuşu koymuşlardı. Beş vakit camiden çıkmaz, gündüz gece camide her zaman... Her zaman Resul-i Ekrem'in arkasında namazda... Ama fakir hâlde.

Bu fakir hâline kanaati olmadı. Resul-i Ekrem'den rica, rica; “İlle bana dua et de Allah bana biraz mal mülk versin!” derdi. Cenab-ı Peygamber ona her zaman sabır tavsiye ederdi. Nihayet dua etti, Allah da ona mülk verdi.

Koyun aldı; az zamanda koyunları çoğaldı, çoğaldı... Camiye gelemez oldu, cemaate devam edemez oldu. Derken Cumaya da gelemez oldu. Koyunlar, sürüler arttı; uzak yerlere yayılmaya gitti koyunlar... Cumalara da yetişemez oldu. Derken zekât ayeti nazil oldu. Gittiler zekât istemeye... “Ne bu zekât? Bu haraç oluyor. Ne demek?.. Böyle haraç falan verecek değilim.” diye itiraz etti zekât toplayanlara... Zekât memurları boş döndüler.

Sonra pişman oldu kendisinin söylediğine... Geldi rica etti. Tabii, Peygamber Efendimiz, “Emir gelmeyince alamam!” dedi. Emir de gelmedi. Hazret-i Ebubekir'in hilafet zamanı

geldi, o kabul etmedi. Hazret-i Ömer'in hilafet zamanı geldi, o da kabul etmedi. Derken Allah esirgeye, gitti öte tarafa...

Kanaat büyük nimettir.

الْقَنَاعَةُ كَنْزٌ لَا يَفْنَى

(*el-kanaatü kenzün lâ-yefnâ*) derler. Her şey biter milyonların olsa biter. Fakat kanaat bitmez. O kanaati Allah cümlemize nasip etsin...

Çünkü görüyoruz ki bugün insanlar ne kadar çok servete sahip olsalar da bir türlü doymuyorlar. Servet fena bir şeydir demek istemiyorum; fakat insanları Allah'tan uzaklaştırmaya vesile olan şeylerin başında o geliyor. Çünkü işin altından çıkamıyorsun; artık bu sefer ne camiye gelebiliyorsun ne cumaya gelebiliyorsun. Sonra bir de korku başlıyor, bu paralarımı elimden alırlar diyerek... Korkudan çıkamıyorsun dışarıya... Çok tehlikesi olan bir şey... Onun için daima, her okuduğumuz gün, bu kanaat bize tavsiye edildi durdu.

(*Ve's-sâni sabrun kâmilün*) "İkincisi, öyle azıcık bir sabır değil; kâmil, olgun bir sabır...

(*me'ahû şükrün dâimün*) Onunla beraber, da-
ima şükreden bir hâl lazım insana...” Hem sab-
redeceksin hem de şükredeceksin. Eh, fakirlik
olur, sabredersin. Ama nimetlere de şükret-
mek lazım!

Hazret-i Ömer’in bir sözü var, hoşumuza gi-
der: “Biz bir vakitler fakirlik çektik. —İslam’ın
ilk devirlerinde çok fakirlik çektiler.—Bunlara
sabretmek mümkün oldu, sabrettik. Şimdi ni-
metlerde boğuluyoruz; bunun şükründen aci-
ziz şimdi...” demiş. Nimetin şükrünü yapabil-
mek kolay bir şey değil.

Akşam bizim hoca bir şey anlattı bize... Bir
öğrencisi varmış, asker olsa gerek; İtalya’ya
gitmiş. Orada kurs görecekmış, çocuklarıyla
gitmiş. Çocuk ufak; orada bir okula vermişler.
Kilise okullarından birisine... Çocuk ufak tabii,
daha okul çocuğu değil, ondan ufak... Fakat
sokaklarda gezmesin diye veriyorlar ya, bizde
de var ya...

Birkaç gün sonra evde yemek yiyecekler.
Çocuk başlamış tapınış şekillerini yapmaya...
Babası demiş ki:

“Hanım, ne yapıyor bu çocuk böyle? Ne

yapıyorsun çocuğum?”

Çocuk demiş ki:

“Bize oradaki papaz dede böyle öğretti. Bak bu nimetleri Allah bize verdi. Bu Allah’ın verdiği nimetlere şükretmek lazım değil mi?”

Daha ufacıktan papaz ona aşıyor Hristiyanlığını...

“Artık bu çocuk gitmesin bu okula... Lazım değil!” demiş.

Şimdi, şükür hepimize lazım... Biz de bir vakit Almanya’ya gitmiştik de orada bir pazara da rast geldik. Dedik:

“Şunların bir kilisesini de görelim bakalım; ne yapıyorlar burada?”

Kiliselerine girdik. O gün de şükür dersiy-miş. Onların âdetleri, kapıların kenarında büyük levhalar var... O levhalara o gün söylenecek sözün numarası yazılı... Hepsinin elinde bir kitap. Papaz çıktı, bizim kürsü gibi bir yere, oradan konuşuyor. Elinde kitap var ama... Kitabından konuşuyor, başkaları da o kitabı takip ediyor. Yanımdaki arkadaş'a sordum:

“Bunlar ne diyorlar acaba?” dedim.

“Şükürden bahsediyor.” dedi.

Allah’ın verdiği nimetlere şükürden bahsediyor bir yabancı memlekette de biz Müslümanlar bu şükrü henüz daha öğrenemedik... Allah affetsin!

Nimetlerde boğulmuşuz. Memleketimiz gibi memleket dünyada yok gibi... Her çeşit nimetleri Cenab-ı Hak en güzel surette, bolca bize vermiş. Fakat, bunların şükrünü etmiyoruz. Hep isyan vadilerinde, günah yollarında bunları harcıyoruz. Bunların elbette cezası ağır olur. Allah affetsin kusurlarımızı...

Onun için daima şükür demiş Ebubekir Sıddık Hazretleri... Evvela sadakat, arkasından şükür, sabırla beraber...

(Ve’s-sâlisü fakrun dâimün me’ahû zühdün hâdırun) "Üçüncü olarak daimî bir fakirlik..." Fakirlik olur da üç gün çekersin, dördüncü gün kurtarırsın yakayı; öyle değil... Bu fakirlik bizim bildiğimiz sokaklardaki fakirlerin fakirliği değildir. Allah fakiri derler bunlara... Milyonlar verseler, yine fakir hâlinedirler. Milyonlara da boğsan Allah’a ihtiyaçtan bir dakika

ayrılmazlar. Onun için Cenab-ı Peygamber de:

الْفَقْرُ فَخْرِي

(*el-fakru fahrî*) "Fakirlik, benim de iftihar ettiğim bir şeydir" diyor.

Onun için bu fakir denilince Cenab-ı Hakk'a ihtiyaçtan hiçbir zaman ayrılmayan insan demektir. "Bununla beraber, (*zühdün hâdırun*) hiçbir zaman da dünya nimetlerine iltifat etmez. Olanla yetinir."

Dördüncüsü, (*Fikrün dâimun*) "Daima düşünecek bir insan... (*me'ahu batnün câ'iun*) Bununla beraber aç karın..."

Çok güzel bir ders... Daima düşünmekle mükellefiz. Düşüncesi olmayan insan, hayvanlara benzer bir insandır. Düşünmeden insan olmaz.

Şu vücudu düşünsek yeter, başka şey istemez. Yiyoruz, elhamdülillah... Şu ağız çiğniyor... Şuradan aşağı gidiyor. Burada bu mide çalışıyor. Onları ne hâle çeviriyor... Oradan bağırsaklar başka tarafa sevk ediyor. Böbrekler başka tarafa sevk ediyor... Ciğer başka vazifeler görüyor. Kalp başka vazifeler görüyor.

Başında hiç birisinin adamı yok bunların. Kendi kendine dönen bu makine, hangi kuvvetle dönüyor aziz kardeş? Bunu veren Allah, şükür istemez mi dersin?

Oradaki papazın çocuğa anlattığı şey üzerine, biz kocaman insanlar olduğumuz hâlde, bu Allahu Teala'nın nimetlerine şükretmemiz gerekmez mi? Şu göz olmasa, ne yaparız Allah esirgeye? Bu göze bir sakatlık gelse kim takar bu gözü bize? Bu kulakta bir arıza olsa kim takar bizim kulağımızın yerine başka bir kulak? Allah esirgeye kafamızda bir arıza olsa kim takar kafamıza bir akıl?.. Tımarhanede alırsız soluğu!

Bu hastalar olsun, tımarhanede olan insanlar olsun, Allah onları boşuna yaratmamıştır ha!.. Hep bunlar bize birer ibrettir. Bakın bunlardan da ders alın demektir. Ne yaparsın işte ilaç içersin tedavi olursun ama yine delisin, yine delisin... Delinin akıllı olacağı yoktur. Onun için Allah kusurumuzu affetsin de verdiği nimetlere şükreden kullarından eylesin...

Bu ne nimettir yani; yiyoruz da haberimiz olmuyor. Karnımıza bir ağrı gelse şaşırıyoruz. Midemize bir şey olsa şaşırıyoruz. Böbreğimize

bir şey olsa şaşırıyoruz. Şimdi bir kardeş var, misafir gelmiş buraya... Çocuklarının böbrekleri doğuş itibarıyla gelişmemiş... Daima kana karıştırıyor idrarını. Ne yapacaksan yap bakalım şimdi, ona bir böbrek koy da düzeltsin bu işi... Milyonların olsa oraya takacağın bir böbrek üç gün sonra yine işe yaramaz bir hâle gelir.

Allah'ın verdiği bu nimetler hesapsızdır. Bunları tefekkür, her Müslümanın vazifesidir. Her gün bu nimetlere doyuyoruz, yiyoruz, içiyoruz elhamdülillah... Güzelce de uyuyoruz elhamdülillah, sıhhat afiyetle... Sabahleyin kalkınca: “Elhamdülillah ya Rabbi! Beni bu ölü hâlimden uyandırdın, bu hayatı tekrar bana iade ettin!” diye bir hamd etmek, bir şükretmek istemez mi? Abdestini alırsın, elini yüzünü yıkarsın. Bunlara karşılık, “Şu camide Allah'ın emrini tutayım, namazımı kılayım!” demezse bir insan, nasıl olur o Müslümanın hâli acaba... Ye, iç, yat, uyu, kalk git... Herkesin yaptığı iş o, bütün hayvanların vazifesi o... Peki, bize niçin insan demişler? Onlardan bizim üstün olmamız lazım!

Dördüncüsü de (*Fikrün dâimün*)... Daima

düşünecek bir insan... Allah'ın kudretini düşün, arzı düşün, gökleri düşün, yıldızları düşün! Ne nimettir onlar... Gece aydınlığı başka, gündüz aydınlığı başka... Sıcaklık başka, soğukluk başka... Her birisinde çeşit çeşit nimetler var... Bu nimetleri tefekkür vaciptir, üzerimize borçtur.

Onun için Cenab-ı Resul:

فَتَفَكَّرُوا فِيْ اَعْلَاءِ اللّٰهِ

(*Fe-tefekkerû fî-a'lâi'llâh*) “Allahu Teâla'nın nimetlerini daima düşünün!” diye bize tavsiye etmektedirler.

Düşüneceğiz; ama bununla beraber, (*batnün câi'ün*) aç karınla düşüneceksiniz. Karnınız tok olursa düşünemezsiniz. Tok karın, insanları tembel kılar. Kafalarını da tembel kılar, her şeylerini tembel kılar. Mide çalışıyor, yoruluyor; ne yapsın, bütün gün hizmet içerisinde... Kafanın falan çalışmasına fırsat kalmaz.

Onun için, fikrinle beraber batnün câi'ün... Öyle karnınızı sürekli doldurup da onu meşgul etme!.. Ara ara aç bırak onu ki seni maneviyat

bürüsün.

(*Hüznün dâimün me'ahû havfün müttasılün*) Allah Allah... Daima hüznün sahibi ol! Devamlı gülme!.. Düşün ki, bu nimetleri veren Allahu Teâla'nın nimetlerine karşı şükrün yok... “Yapamıyorum, şu kadar kusurum var, bu kadar kusurum var... Etrafımdaki insanlara faydalı olamıyorum.” vs. birçok şeylerden dolayı insan keder duyar kendi hâllerinde.

Bununla beraber *havfün müttasılün*... Hem hüznün olacak, hem Allah'tan korkun olacak ki insan olabilesin!

(*Ve's-sâdisü*) Altıncısı: (*cühdün dâimün me'ahû bedenun mütevâdıun*) “Hem çalışacaksın Allah'ın verdiği vazifeler üzerinde...” Herkesin vazifesi paylaştırılmış, Cenab-ı Hak herkesi çeşitli yaratmış. Herkes bulunduğu vazife üzerinde çalışacak, çalışmakla mükellef...

Daima bir gayret içerisinde sin insan olmaya... Şuradaki gayret, maksat paraları toplamak için değil, insan olabilmek için! “Bununla beraber, (*bedenun mütevâdı'un*) mütevazı bir bedene de sahip olacaksın.”

Çünkü insan herhangi bir varlığın sahibi

olursa arkasından kibir tepesine biniyor onun... Bir varlık geliyor insana, o bahtı görünce... O talih gelince varlık olmaması için, tevazuyu yanına koyacaksın. Hem gayretin olacak; hem de tevazun olacak!.. İnsanlara hizmet edeceksin, dinine hizmet edeceksin. Ne türlü gayretlerin varsa yapacaksın, fakat tevazu ile...

O hoşuma gitti. Şimdi aklıma geldi de: *Nakşibend* Muhammed Bahaeddin Hazretlerinin *Nakşibend* olması da kolaycacık olmamıştır öyle... Onun hocası, şeyhi, evvela ona hayvanlara bakmayı vazife vermiş:

“—Ne kadar yaralı hayvan varsa onlara bakacaksın! Vazifen bu senin, işin bu senin...” demiş.

Gitmiş, neredede bir yaralı hayvan bulsa onun yaralarını yıkıyor, temizliyor, ilaçlıyor... Bir zamana kadar... Ondan sonra demiş ki:

“Sokakları temizleyeceksin!”

O zaman böyle çöp arabaları falan yok... “Eteklerimle toplardım sokakların tozlarını topraklarını... Eteklerimi yıkamaya da meydan bulamazdım; çünkü daima o vazifedeydim.”

diyor.

Yine bir vakit hamamlarda vazife vermiş:

“Gideceksin, hamamda ihtiyarların, bitlilerin, gariplerin üstlerini başlarını yıkayacaksın temizleyeceksin!” demiş.

O zaman bit devri... Bunlar kolaycacık olur mu? Hep tevazuya bağlı bunlar... Tevazu olursa yapar. Şimdi bize de birisi dese bunu yap, diye yapar mıyız? Yapamayız. Çünkü o tevazu yok bizde...

Daha böyle birçok vazifeleri yaptıktan sonra kendisine Nakşilik dersi verilmiş nasıl verildiyse... Onun için, Allah kusurlarımızı affet-sin de bize de o tevazulardan biraz nasip buyursun...

Şimdi bize deseler ki “Şu camiye süpür!” En büyük nimettir camiye süpürmek... “Aaa, benim öyle vazifem yok! Sen de bulamadın mı söyleyecek şey!” diye ona bile çıkışırsınız. Hâl-buki cami temizliği gönle şifadır... Gönüldeki sıkıntıyı alır. Huzur verir insana. Hatta o süpürüntü, o toz ve toprak bile yeri gelir şifa olur.

Tecrübe... Bunu hocamdan duymuştum da bir sene hacdan gelirken oradaki Resulullah

Efendimizin mescidinin tozlarından biraz toz aldım getirdim buraya; lazım olur diyerek... Bizim bir arkadaşımız vardı, burada bakkallık yapıyordu. Onun bir kardeşi donma hastalığına tutulmuş, terazinin başında donup kalıyormuş. Doktor doktor götürmüşler, bir çare bulamamışlar. Biz hacdan gelince geldiler, anlattılar; “Bir nefes yapıvermez misin?” dediler.

Geldi adam, koca delikanlı.,. O tozdan getirdik bir parça... Suyun içine koyduk. Biraz da okuyup verdik, zezem suyuyla beraber. O su ile banyo yapmış. Oymuş zavallının çaresi. Bir daha hastalık gelmez oldu.

Allahu Teâla’nın lütuflarının hesabı yoktur. Biz bunlara da tenezzül edemeyiz nedense... Varlıklarımız buna da mani olur. Onun için tevazuyu da yanına koymuş.

(*Ve’s-sâbiûn*) Yedincisi: (*rifkun dâimün me’ahû rahimun hâdırun*) “Hem yumuşak tabiatlı olacaksın hem de acıyacaksın!..”

Yumuşak huyluluk nerede varsa, orda selamet vardır. Sertlikte selamet yoktur, yumuşaklıkta vardır selamet... Evde de yumuşaklık oldu muydu, o ev rahat eder. Sertlikte hiçbir

zaman fayda olmamıştır.

Onun için Cenab-ı Allah, Peygamber Efendimiz'e buyuruyor:

وَلَوْ كُنْتَ فَظًّا غَلِيظَ الْقَلْبِ لَانْفَضُّوا مِنْ حَوْلِكَ

(*Velev künte fazzan galiza'l-kalbi le'n-faddû min havlik*) “Eğer sen sert bir adam olsaydın, katı kalpli bir adam olsaydın, bunların hepsi etrafından dağılırlardı senin!..” Sertlikle zaptedemezdin bu insanları... Bağırırsın, çağırırsın, kaçır hepsi... Gelmez onlar.

Ancak Hz. Peygamber'in o insanları böyle başına toplayışı, onlara olan yumuşakça muamelesinden dolayıdır. Onun için, Hazret-i Enes hizmetkârı idi Efendimizin... “On sene hizmet ettim; bana niçin bunu böyle yaptın veyahut yapmadın, demedi” diyor. Yumuşaklığın sonucu...

Bunlar laflarla olacak şeyler değildir. Lafla gemi yürümez derler. Geminin, makinenin her şeyini hazırlayacaksın, öyle yürüteceksin. Öyle lafla gemi yürümez! Lafla olmaz bu işler... Bunları uygulamayı bilmek ve önce üstatlardan bunun eğitimini görmek lazım. Allah hepimize

fazlı ve keremiyle lütfeylesin...

Merhamet de kolay bir şey değildir. Hep biz şimdi merhametsiz insanlar suretine girmişiz, Allah esirgeye... Çünkü insanın merhameti en evvela kendisine, sonra çoluğuna çocuğuna olacak. Çoluk çocuk cehenneme girecek duruma düştükten sonra, sen cennete girsen ne kıymeti olur? Sen evladına acımazsan, onu cehenneme sürükleyici bir şekilde gözünün önünde yürütürsen buna nasıl merhamet denilecek? Nasıl merhamet olur bu?.. İnsanın merhameti evvela kendisine olur, sonra da çoluk çocuğuna olacak. Çoluk çocuk İslam'dan çıkmış bir durumdayken bu merhamet nerede oluyor acaba bilmem...

(Sübbün dâimün me'a hayâün) “Daima başını ört, haya ile beraber...” Hem kadına hem erkeğe... Kadının başından örtüsü çıkmamalı. Erkeğin de başı önünden ayrılmamalı! Baş açık geziliyor bugün... Namaza bile birçok insanlar başı açık gelmekten çekinmiyorlar, caizdir diyorlar, Caizdir demekle iş bitmez ki!.. Edep başka, cevaz başka... Caizdir, ama edep? Bir büyüğün huzuruna, Cenab-ı Hakk'ın divanına duruyorsun. Kollar buralarda, açık...

—Oluyor, olur canım; hamamda da kılsan olur, ne olacak?.. O da caizdir yani, hamamda namaz kılınmaz mı?

—Caizdir ama, edebi nasıldır?.. İnsana yakışır bir durumda, cemiyete yakışır bir durumda giyineceksin, öyle geleceksin camiye ki Cenab-ı Hakk'ın huzuruna duruyorsun... Evinde de kılsan, yine öyle kılacaksın. Evinde yalnız başına kılsan, yine öyle açık kolla, adaba muhalif bir şekilde namaza durmayacaksın. Hatta komşumuz kapıyı çalsa açık kolla karşısına bile çıkmaya utanıyoruz. Ev hâliyle çıkmaya, pijama ile çıkmaya utanıyoruz.

Bağdat'ta bir hoca efendiyi ziyaret edelim dediler. Oranın âlimiymiş, güzel Türkçe de biliyormuş. Türk çocuklarına da ders okutuyormuş orada... Pekâlâ dedik, gidelim dedik. Kapıyı açtı, girdik içeriye; kayboldu hoca efendi... Epey bir zaman sonra geldi. Araplara mahsus kıyafetini, şalvarını gayet güzel giymiş, süslenmiş, öylece geldi. Biz de utandık. Biz bu kadarını da yapamıyoruz ama öyle pijama ile, yarım kolla falan çıkmamak lazım!

Amerikalılar varmış galiba birisinin evinde... Birisi misafir gitmiş, kapıyı çalmış.

Onlar kısa kıyafetleriyle, bacakları açık, kolları çıplak olarak çıkmış karşısına... Oturuyor. Giden adam utanmış. Onlar yabancı, onlara göre utanmak olmuyor. Onların âdetleri belki götürüyor bu işleri... Ama Müslümana yakışmaz ki böyle şey...

Müslümana daima edep dairesinde, kim olursa olsun gelen insana karşı bir hürmet, bir saygıdır örtülü olarak çıkmak...

(îlmün nâfiun me'ahû hilmün dâim) İlmin bir faydalı kısmı var, bir de faydasız, boş olan ilimler var... Lüzumu yok... Okursun çalışırsın, ama hiç ömründe bir kere de sana lazım olmamıştır o ilim... Bundan dolayı Cenab-ı Peygamber de: “Ya Rabbi, fayda vermeyen ilimden sana sığınırım!” buyurmuştur.

Onun için diyor ki: “Faydalı ilim; fayda versin sana o ilim... Ama bununla beraber bir de hilm-i daim; daima halimlik sıfatıyla beraber olsun ilmin...”

İlim de büyük bir servettir insanda... Her servetin üstünde en büyük servettir ilim... Nasıl ki paraları çok olan insanlar gururlu oluyorsa, ilimleri çok olan insanlarda da gurur

olur. “Ne güzel herkese lafımız geçiyor, sözü-müz geçiyor... Yazı yazıyoruz, eserler meydana getiriyoruz.” diyebilir. Haa, bu olmasın... İlmin olsun ama hilmin de olsun!

Rıfk da yumuşaklıktır ama hilmle arasında çok fark vardır. Kudretin var, dövebilirsin, vurabilirsin, her şey yapabilirsin... Fakat onlara karşı bir şey yapmıyorsun, bunların hiç birisini kullanmıyorsun. Kuvvetli adamlarda, kudret sahibi insanlarda şarttır hilm olması... Mesela istediği zaman kovar, istediği zaman da dö-ver... İyi ama elinde ama işte hilm orada seni, onu dövmekten, onu kovmaktan men eder. Çünkü insan düşünür ki: “Ben de ne kadar kusur yapıyorum, ama Allah beni kovmuyor kapısından...” diyerek.

Hz. İbrahim’in hikâyesi geldi aklıma... Hz. İbrahim, misafirsiz ekmek yemiyormuş. Beklemiş, bakmış birisi geçiyor. “Gel!” demiş, sofraya çağırmış:

“Ama, ‘*Lâ ilâhe illallâh*’ de bakalım!” demiş.

Adam:

“Ben öyle şey demem!” demiş.

Hz. İbrahim:

“Öyleyse, çık git!” demiş.

Cenab-ı Hak derhâl:

“Ya İbrahim ne yaptın? Bu adama ben doksan senedir ekmek veriyorum da kovmadım kapımdan; sana bir gün geldi de, sen hemen kovdun kapımdan!” demiş.

Koşmuş, yakalamış, getirmiş. O da sonra Müslüman olmuş... Yani, hilm başka nimet.

(*İmânün dâimün, me’ahû aklün sâbitün*)
Ebubekir Sıddık Hazretleri bitirdi işi... Bu on şey bir insanda olursa elbette evliya olur, elbette takva sahibi olur, elbette kâmil bir insan olur.

Ne dedi: (*İmânün dâim*) İman devam ister. Ramazan’da mesela hep iyiyiz. Ama olmaz ki iman, Ramazan’a mahsus değil ki! On iki ay, bütün günlerde, hayatımız boyunca o imanın bizde bulunması lazım!

E, imanımız yok mu hoca efendi? Var ya...

Ama o iman nasıl imandır ki seni namaza götürmüyor? İmansız da diyemeyiz, ama nasıl imandır ki seni namaza sevk etmiyor? Allah’a

kulluk yaptırt mıyor? O imanı o hâle getir ki...

Nasıl ki bir vücut var insanda ama işe yaramıyor; o vücut ölü diyemezsin... Hayattadır, bak geziyor; ama bir iş yaptırsan yaptıramıyorsun. Şu taşı şuradan alıp şuraya koyamıyor. Bir odunu kesemez, bir suyu getiremez. Savaşa gitse işe yaramaz. Vücut var bunda, ama işe yaramıyor. Bunu ne yapmak lazım? Tedavi edeceksin, hastalığı neyse tedavi edeceksin, hastalıktan kurtaracaksın, işe yarar bir hâle getireceksin.

İman da var, ama bu iman da işe yaramıyor. Herkes oruç tutarken, o tutmuyor. Namaz kılmırken, o kılmıyor. Kulluk yapmak lazım, insan yapamıyor. Allah, kâmil imanlar nasip etsin cümlemize!

Onun için onuncu da dedi ki: “*îmânün dâimün me’ahû aklün sâbitün*” İman da öyle, akıl da öyle... Akılsızlar işte meydanda, görüyoruz. O akılsızlık bazen gelir, bazen geçer; o da iyi değil... Daimî bir akıl, ta ölünceye kadar. Bununama gelir. Allah esirgeye, yaşlandığı vakitte... Son nefese kadar aklımızla, son nefese kadar imanımızla yaşamayı bizlere nasip eylesin.

Bugün ders çok uzun oldu galiba... Allah bizi affetsin... Ebubekir Sıddık Hazretlerinin bu tembihlerine uymayı da bize nasip etsin... O kâmillerin zümresine de Cenab-ı Hak bizi dâhil eylesin...

Kâmillik kolay bir şey değil, olgunluktur yani... Her şeyin olgununu seçeriz. Bir karpuz alsak olgununu arıyoruz. Bir meyve alsak olgununu arıyoruz. Her şeyin olgununu arıyoruz. İnsanın da olgunu lazım! İnsan, her şeyin üstünü... Her şeyin üstünü olduğu için, en iyi mahlûk olması lazım.

Allah kusurlarımızı affetsin de bu en iyi mahlûklarının, sevdiği mahlûklarının arasına biz günahkârları da fazlı ve keremiyle dâhil eylesin...

Bugün belki Kadir, belki bu akşam Kadir, bunların hepsi Kadir günleri... Allah, bu Kadir hürmetine cümlemizi affetsin... Kâmil iman ve daimi iman nasip eylesin... Son nefeste de yine imanla göçmek, rızasına uygun olarak cennet ve cemaliyle cümlemize de ikram eylesin...

el-Fatiha!

Mehmet Zahid KOTKU
26 Ramazan 1394 / Ekim 1974
İskenderpaşa Camii

[Bütün Mehmed Zahid KOTKU/
Münebbihat Dersleri'ne PDF olarak ulaşmak
için tıklayınız.](#)

